

mangler, har man gjennomgått uenighetene systematisk.

Til sammen er det 42 forfattere av til sammen 36 kapitler, der de fleste er fra amerikanske læresteder. De er alle anerkjente forskere og klinikere innen sine fagfelt. Gledelig er det at en av forfatterne er norsk, professor Tore A Larheim. Med så mange forfattere har man også måttet gå igjennom den nomenklatur som benyttes. F.eks. er det som vi benevner artrose i Norge, kalt osteoarthritis i USA, og osteoarthrosis i mange europeiske land. Benevnelsen «TMD» har også ulik betydning i ulike miljøer og land.

Boken gir i den første delen en meget grundig gjennomgang av den anatomiske oppbygging av kjeveleddet, biomekanikk og vekst, nevrofysiologi, inflammatoriske tilstander og det nyeste innen biokjemiske prosesser i kjeveleddet og muskulatur.

Del to omhandler diagnostikk og behandling. Et av kapitlene, skrevet av Larheim og Westesson, gir en god oversikt over nomenklatur og ulike tilstander som kan finnes i selve kjeveleddet. Det er videre noen kapitler som omhandler generell medisinske tilstander som kan gi affeksjoner i kjeveleddet. En stor del av boken er viet muskelsmerte og dysfunksjon. Her gis det oversiktlige forslag til undersøkelsesmetodikk og behandling og differensialdiagnostisk vurdering i forhold til annen ansiktssmerte. Den ulikhet som hersker innenfor ulike faggrupper kommer til uttrykk i kapitler om okklusjon og skinnbehandling. Forfatterne har her innhentet opplysninger fra ulike amerikanske profesjonsforeninger. Enkelte tilrår f.eks. bittsliping (occlusal adjustment) mens andre avviser dette. Det samme gjelder behandling med kjeveortopedi og kirurgi.

Farmakoterapi omtales både i et eget kapittel og i deler av andre kapitler som omhandler f.eks. artritt/artrose. Videre omhandles indikasjon og resultater av injeksjoner i kjeveleddet og kjeveleddskirurgi. Her er det grundig gjennomgang av både indikasjoner, teknikker og resultater.

Boken er rikt illustrert med fotografier i farger og sort/hvitt, histopatologiske- og radiologiske undersøkelser. Det er oversiktlige tabeller og skjematisk fremstillinger av biokjemiske prosesser.

Å lese denne boken gir en omfattende innføring i et komplisert fagfelt. Det er fullt mulig å lese enkelte av kapitlene hver for seg ut fra den interesse og det ståsted man har som behandler. Boken kan derfor anbefales til alle ulike odontologiske og medisinske fagfelt som arbeider med problematikken TMD/kjeveledd/muskulatur. Den gir en grundig oppdatering av hva man vet og hva man tror om diagnostikk og behandling av temporomandibulære tilstander.

Tore Bjørnland

548 sider. Chicago: Quintessence Publishing Co. Inc.; 2006. ISBN 0-6715-447-0.

I. Mostofsky, A.G. Gorgione og D.B. Giddon, redaktører:

Behavioral dentistry

Boken har mange forfattere og tre redaktører, henholdsvis David Mostofsky, professor og leder av Laboratory of Experimental Behavioral Medicine ved Boston University, Albert

Forgione, professor ved Craniomandibular Pain Centre ved Tufts University School of Dental Medicine, Boston» og Donald Gibbons, professor ved Developmental Biology, Harvard University, Boston.

Bakgrunnen for å skrive boken var et ønske om en oppdatert innføring i odontologiske atferdsfag for tannleger, tannlegestudenter og annet helsepersonell. Den består av fire deler. Første del kalles «Biobehavioral Processes» og inneholder blant annet kapitler om oral helse og livskvalitet, stress og inflammasjon, saliva, biofeedback i TMD-behandling og hypnose.

Del to omhandler smerte, frykt og angst. Her gis en oversikt over modeller som forklarer sammenheng mellom smerte og frykt hos tannlegen og hvordan forskjellige faktorer i personens emosjoner (for eksempel angst og depresjon) og faktorer i behandlingsprosessen (for eksempel distraksjon eller kontroll) kan påvirke smerteopplevelser.

Et kapittel omhandler hvorfor og hvordan den biopsykososiale modell må betraktes som et nødvendig behand-

lingsperspektiv i behandling av kroniske orale smerter. Enkle teknikker for stressreduksjon hos redde tannlegepasienter blir delt inn og beskrevet som ikke-avspenningsrelaterte og avspenningsrelaterte.

Det gis greie og korte oversikter over blant annet bruxisme og stress og periodontal sykdom. Et eget kapittel er forbeholdt hvordan en kan hjelpe folk til å endre atferd. Videre er «Motivational interviewing», som kan oversettes til motiverende samtale eller endringsfokusert rådgivning, et viktig kapittel som jeg tror kan gi mange nyttige tips til kommunikasjon med pasienter.

Del tre kalles for «Changing Behaviors». Dette er kapitler om blant annet tommelesuging, barn med problematisk atferd i behandlingssituasjoner, mestringsteknikker ved smerte og angst. Et kapittel omtaler atferdsaspekter ved geriatrisk tannpleie.

Bokens siste del kalles «Professional Practice» og har kapitler blant annet om profylakse hos pasienter med spesielle behov og oral helse hos diabetespasienter.

Forfatterliten er lang og imponerende. Alle kapitler har høy grad av evidensbasert stoff. Med gode referanselister har man mulighet til å gå videre i litteraturen på egen hånd. Dette er en bok som mange vil kunne ha nytte av å lese enten fra perm til perm, eller å ha som en oppslagsbok som kan brukes som en innledning til mer grundige studier av spesifikke områder innen atferdsfag.

Tiril Willumsen

Oxford: Blackwell Munksgaard; 2006. ISBN 0-8138-1213-5